

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de vaste commissie
voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Verzonden per e-mail: cie.vws@tweedekamer.nl

DATUM
7 oktober 2022

KENMERK
B20221007MK

BETREFT
Begroting VWS

BIJLAGEN
-

CONTACT
Martijn Koot

TELEFOON
06-23631032

E-MAIL
mkoot@vgn.nl

Geachte leden van de vaste commissie,

We leven in een bijzondere periode, de coronacrisis is nog niet voorbij, maar een tweede crisis heeft zich intussen aangediend. De extreme stijging van de energiekosten en de daarmee verband houdende ongekend hoge inflatie heeft gevolgen voor alle burgers van Nederland, maar ook voor mensen met een beperking, werknemers in de zorg en voor zorginstellingen. Daarnaast is de zorgarbeidsmarkt zeer gespannen en is het ziekteverzuim mede door de corona pandemie historisch hoog opgelopen.

In de week van 17 oktober bespreekt u de VWS-begroting met de ministers Kuipers en Helder. De VGN vraagt naar aanleiding daarvan uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

- De arbeidsmarkt in de gehandicaptenzorg
- Gevolgen van de energiecrisis voor zorginstellingen
- Investeren in duurzaamheid
- Integraal zorgakkoord en behandeling voor mensen met een beperking
- Compensatie voor coronakosten

De arbeidsmarkt in de GHZ

De arbeidsmarkt in de gehandicaptenzorg is zeer gespannen, er zijn bijna 9000 vacatures en het ziekteverzuim is opgelopen tot boven de 10%. In toenemende mate lukt het onze leden niet meer om vacatures met vast personeel in te vullen. Dat maakt de inzet van ZZP'ers noodzakelijk. Dat leidt echter tot hogere kosten en tot minder continuïteit van zorg, cliënten zien steeds minder 'vaste gezichten'.

Bezoekadres
Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres
Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030 273 93 00
E info@vgn.nl

vgn.nl

In de aanloop naar uw commissiedebat arbeidsmarkt zorg van 6 juli jl. vroegen de gezamenlijke werkgevers en werknemers in de zorg uw [aandacht](#) voor de noodzaak tot investeringen. De VGN schreef daarnaast een [eigen brief](#). In onze brieven pleiten we onder meer voor een integrale uitvoering van het SER-advies 'aan de slag voor de zorg'.

Als we naar de kabinetsplannen voor 2023 en verder kijken, overheerst een gevoel van teleurstelling: er komen geen extra middelen voor de salarissen. En dat terwijl de hoge inflatie en de elders veelal wel stijgende lonen de zorgsector verder op achterstand dreigen te zetten. Ook is er niets gedaan met ons verzoek om een btw-vrijstelling voor personeel dat binnen een regionale samenwerking bij verschillende instellingen kan worden ingezet.

Tijdens de algemene beschouwingen is gesproken over een voltijdsbonus. De VGN is daar geen voorstander van. Het geeft in onze visie een verkeerde prikkel waar het gaat om de balans tussen werk en privé. Veel medewerkers in de zorg zijn ook mantelzorgers en de organisatie van het werk leidt tot het risico van meer dan 5 dagen werken bij een fulltime contract. We zien daarnaast dat meer werken veelal nauwelijks loont door een verlies aan toeslagen of extra kosten aan kinderopvang. Dit is echter niet binnen de departementale begroting op te lossen, maar vraagt om kabinetsbeleid.

Wilt u de minister verzoeken om:

- *extra middelen beschikbaar te stellen voor het dichten van de loonkloof?*
- *een btw-vrijstelling voor wederzijdse inhuur van personeel?*
- *zich binnen het kabinet sterk te maken dat meer werken ook meer loont?*

Inflatie en energiekosten

De inflatie in Nederland is opgelopen tot een naoorlogs record, waarbij de gestegen energiekosten de belangrijkste motor zijn. Zorginstellingen kennen binnen de Wlz een systematiek van inflatiecorrectie voor materiele kosten waarbij stijging pas een jaar later in de tarieven wordt gecompenseerd. Dit is in normale tijden een werkbare systematiek.

Door de huidige inflatie en de geringe marges in de zorgexploitatie ontstaan er echter nu acute problemen. Een deel van onze leden heeft niet de reserves om deze op te vangen. Ook kunnen hierdoor acute liquiditeitsproblemen ontstaan. In 2022 was de inflatie 14,5% in september (cbs-cpi) terwijl de aanbieders voor het hele jaar 1,83% aan compensatie hebben ontvangen. Dit is een groot verschil. Aanbieders nemen hierdoor dit jaar een groot deel van de gestegen materiële kosten voor eigen rekening, ook in het sociaal domein.

De VGN heeft met instemming kennisgenomen van de unaniem aangenomen motie Mohandis (31765, nr 661), waarin de regering wordt gevraagd om een

inventarisatie van problemen en oplossingen voor de energiecrisis in verpleeghuizen. U wilt voorkomen dat bewoners van verpleeghuizen in de kou komen te zitten. Wij verzoeken u de werking hiervan uit te breiden naar de gehandicaptenzorg, waar ook kwetsbare mensen veelal kleinschalig wonen op duizenden locaties in het land. De problemen van de stijgende energiekosten beperken zich niet alleen tot verwarming, maar tellen bijvoorbeeld ook door in de kosten van vervoer van cliënten van en naar dagbesteding.

Zorgaanbieders die actief zijn in de gehandicaptenzorg (en de verpleeg- en verzorgingshuizen en thuiszorg) kennen binnen de zorg de hoogste energiekosten ten opzichte van de omzet. Zorgaanbieders kunnen hun zorginkomsten niet beïnvloeden. Aanbieders die geen energiecontracten met vaste tarieven hebben, zien dat de grote stijging van de energieprijzen direct druk zet op het kleine rendement dat de meeste aanbieders in de sector kennen (meerjarig gemiddeld rond de 1,5%). Daarom is het van belang dat bij de op poten zijnde regeling voor een tegemoetkoming aan bedrijven die kampen met hoge energiekosten ook rekening wordt gehouden met de zorgaanbieders in de gehandicaptenzorg.

Wilt u de minister verzoeken om:

- *aanbieders ook in het jaar 2022 te compenseren voor de extreme inflatie?*
- *de motie Mohandis ook toe te passen op de gehandicaptenzorg?*
- *de toezegging dat ook GHZ-aanbieders met hoge energiekosten in aanmerking komen voor een adequate tegemoetkoming?*

Een duurzame gehandicaptenzorg

De VGN is één van de ondertekenaars van de Green Deal duurzame zorg. Doelstelling is om onze CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te reduceren ten opzichte van 1990 en in 2050 klimaatneutraal te werken. Onze leden werken daarvoor mee aan de routekaart langdurige zorg. Ook hier merken we dat de sterk gestegen bouwkosten en schaarste aan personeel in de praktijk voor grote problemen zorgen.

In de VWS-begroting is opgenomen dat de vergoeding voor kapitaallasten per 1 januari 2024 verlaagd wordt. Voor de gehandicaptenzorg betekent dit een structurele korting van rond de 40 mln. We denken dat dit een verkeerde maatregel is die tot gevolg zal hebben dat de noodzakelijke inzet op verduurzaming onnodig vertraging oploopt. Er is weliswaar sinds kort een nieuwe subsidieregeling voor verduurzaming van al het maatschappelijke vastgoed, maar die dreigt totaal overtekend te worden.

Wilt u de minister verzoeken om:

- *investeringen in verduurzaming te stimuleren in plaats van af te remmen?*
- *de bezuiniging op de kapitaallasten te schrappen?*

Integraal zorgakkoord en behandeling voor mensen met een beperking

De VGN heeft met interesse kennisgenomen van het Integraal Zorgakkoord. Er staan veel goede uitgangspunten in voor een meer houdbare gezondheidszorg, die de komende jaren verder worden uitgewerkt. De VGN is geen ondertekenaar van het akkoord, maar wordt wel graag betrokken bij de verdere uitwerking ervan. Een goed werkende curatieve zorg is van groot belang voor mensen met een beperking. Ook is het belangrijk dat bij het opnieuw vormgeven van zorgketens en regionale samenwerking de GHZ wordt betrokken. We hebben onze visie bij VWS [kenbaar](#) gemaakt.

We maken ons grote zorgen over de toegankelijkheid en kostendekkendheid van de verschillende vormen van behandeling voor mensen met een Wlz-indicatie. In de begroting van VWS is vanaf 2025 een besparing van € 170 miljoen op de behandelcomponent in de Wlz opgenomen. Hier ontbreekt een inhoudelijke onderbouwing van waar doelmatigheid behaald kan worden en wordt de component behandeling los getrokken van de overige vormen van zorg in een integraal pakket. Recent hebben wij samen met de belangrijkste beroepsgroepen beschreven [wat behandeling in de langdurige GHZ inhoudt](#) en hoe dit samenhangt met overige zorg.

Wilt u de minister verzoeken om:

- *bij de uitwerking van het IZA expliciet aandacht te hebben voor mensen met een beperking, zowel landelijk als bij de regionale plannen?*
- *geen besparing op behandeling in de Wlz door te voeren vanuit financiële invalshoek, maar om integraal en vanuit inhoud en kwaliteit naar behandeling te kijken?*

Coronakosten

Recent heeft minister Helder in de definitieve kaderbrief Wlz 2023 toegelicht dat in de begroting 2023 een bedrag van € 91 miljoen structureel is opgenomen om de Wlz-tarieven aan te passen vanwege de meerkosten die voortkomen uit de richtlijnen van het RIVM voor de inzet van persoonlijke beschermingsmiddelen. Deze middelen worden door de NZa verwerkt in de Wlz-tarieven per 2023. Daarmee worden die coronakosten voor de Wlz op generieke wijze gedekt via de tarieven.

Echter, een dergelijke voorziening zien we niet terug in andere zorgdomeinen, zoals het sociaal domein. Daarnaast gaat deze toevoeging voorbij aan andere corona-meerkosten die de sector ook in 2023 verwacht. Zoals forse kosten voor vervangend personeel in verband met het hoge ziekteverzuim, mede door corona (testen en quarantaine). En de kosten die verschillende zorgaanbieders maken als zij net als afgelopen jaren cliënten zelf vaccineren in plaats van dat de GGD-en dat doen. De kleine marges in de sector maken het dat

deze corona-meerkosten zwaar kunnen drukken op de exploitatie van zorgorganisaties, zeker in het geval van cumulatie van corona-gerelateerde kosten bij een forse lokale uitbraak. Die kosten zijn dan ongelijk verspreid over het land. Dat vraagt niet om generieke regelingen, maar juist om maatwerk als aanbieders onevenredig hard getroffen worden.

Wilt u de minister verzoeken om:

- *een specifieke compensatieregeling voor aanbieders die te maken krijgen met zeer forse corona-meerkosten?*

En wilt u de staatssecretaris verzoeken om:

- *ervoor zorg te dragen dat zorgaanbieders ook in het sociaal domein de middelen krijgen om de kosten van persoonlijke beschermingsmiddelen en andere corona-gerelateerde meerkosten op te vangen in 2023?*

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Gerard Schoep', with a long horizontal stroke extending to the right.

Gerard Schoep
waarnemend Directeur